

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертационния труд
„Оптимизиране на актьорската психотехника
чрез куклено-театралната изразност”
за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

Автор – Мирослав Костадинов Стоилов

Рецензент – Проф. д. изк. Дойчина Синигерска

Дисертационният труд на докторанта Мирослав Стоилов „Оптимизиране на актьорската психотехника чрез куклено театралната изразност” с научен ръководител доц. д-р Златко Павлов е резултат на многогодишните усилия на автора, като творец в сферата на театралното изкуство. Студентските години в клас по „Актьорство за куклен театър” в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов”, значимите постижения като актьор и режисьор в куклените театри в България, преподавателската дейност в Югозападен университет „Неофит Рилски” – Благоевград, многобройните участия в национални и международни научни форуми, свързани с обучението на студенти по специалността „Актьорство за драматичен театър”, активното му участие във фестивалния куклено-театрален живот у нас са видимо сериозната база, която Стоилов надгражда при реализиране на задълбочения анализ на възможността за оптимизиране на актьорската психотехника чрез куклено-театралната изразност.

Текстът на предложения труд продължава активността на появилата се напоследък поредица от български научни разработки, свързани с повишаване на професионалната култура актьора. Но той е преди всичко свидетелство за смелостта на автора – кукленик да фокусира вниманието си върху възможността да се оптимизира психотехниката на актьора в драматичния театър. Чрез куклено-театралната изразност!

Дисертацията е разположена на 186 страници.

Съдържа Въведение, четири глави, Заключение, Библиография. Самата конструкция на дисертационния труд, богатата библиография – 150 източника /137 на кирилица, 13 на латиница, 6 от интернет пространството/ респектират с амбицията на Стоилов да огледа и проследи в дълбочина интересуващата го възможност за оптимизиране на актьорската психотехника чрез куклено-театралната изразност. Това наистина е амбициозна теза!

Още с Въведението авторът впечатлява читателя с възможността настъпателно и обстойно да предложи ясен модел на своята дисертация. Включените мотиви за избор на изследването, определяне на задачите му, предмета му, неговите цели са неоспоримо доказателство за желание към прецизно владение на научната методология. Открояващото се предложение на модела за включване на куклено-театралната изразност в обучението на студентите по актьорско майсторство за драматичен театър звучи не само обосновано и убедително. То поражда въпроси, свързани с необходимостта от непрекъснато обновяване лицето на театралната педагогика. Процес, продиктуван от една от най-характерните черти на театъра – съвременност.

Стоилов успява да структурира работеща логика на своето изследване. Освен това, той успява да следва предложената логика настъпателно и четивно. В първа глава „Театрална среда - исторически и теоретични аспекти” докторантът разглежда многообразните историко-теоретични предпоставки, свързани с живота на театралното изкуство. В своя анализ авторът предлага и задълбочен коментар, свързан с развитието на основните характеристики и на куклено-театралното изкуство. Текстът в първа глава не отминава и историческите и теоретическите аспекти на педагогическите ракурси в обучението по театрално изкуство. Предложеният извод, че „...театралната педагогика разполага с неимоверно богатство от методика за ефективно опериране с таланта, инвестирайки цялата си палитра от натрупан вековен опит за овладяване на актьорската психотехника.”

/стр.42/ безспорно разширява за Мирослав Стоилов хоризонта за включване на нови подходи и практики.

Преди да премине към предлагането им, докторантът добросъвестно и задълбочено анализира същността на актьорската психотехника. Втора глава „Актьорската психотехника – тезиси” доказва умението му да проследи елементите на актьорското творчество и да очертае ясно доказалите се през времето негови основни характеристики. Предложената изследователска програма респектира с включването на убедителен анализ на проведен педагогически експеримент, който съдържа теоретичен обзор, детайлизирано проследяване на изходното състояние на обучаващите и измерване на резултатите. Не може да не се приветства включването в експеримента както на експертни оценки, така и тези на зрителите. Този подход още веднъж доказва убедителността на автора в същността на актьорското творчество, свързана безотказно със зрителя. Доказва и разбирането за ролята на мотивацията на бъдещите актьори за включване с желание и разбиране на различни практики за обогатяване на актьорската психотехника.

Трета глава продължава логиката на изследването и предлага методология за системна работа, свързана с оптимизирането на актьорската психотехника чрез куклено-театрални изразни средства. Озаглавена „Теоретичен модел за оптимизирано овладяване на актьорската психотехника” Трета глава на дисертационния труд има пряка практическа насоченост. Тук определено опитът и знанията на автора са онази изключително полезна база, която е дала основание за изграждане на работеща методика за включване на куклено-театралната изразност в процеса на оптимизиране на актьорската психотехника. Впечатлява желанието на Стоилов да предложи не един куклено-театрален похват. От основен етюд с главички, през т. нар. Модул-2 „Ръката и нейните възможности” и Модул-3 „Импровизирани кукли”, текстът адекватно не се спира и предлага неограничените възможности на маските в Модул-4 за оптимизиране на актьорската психотехника. Предложеното

оглеждане на ролята на паравана, на заниманията, свързани с осъзнаването от бъдещия актьор на различните пропорции и пространства в сценичното поле при срещите с куклата, убедително атакуват интереса, вниманието на обучаващите се към оптимизиране на актьорската психотехника. За да докаже безкрайността на възможностите на куклено-театралната изразност, докторантът не се спира до включването и на Модул-6 „Ултравiolet и сенки”/стр.118/. В следващия предложен Модул-7, авторът изразява основателно увереноста си в ползата от изграждане на етюди с кукли на базата на песни за многопластово обогатяване на актьорската психотехника. Практическата стойност на Трета глава придобива особено значение и чрез предложените оценъчни критерии за овладяност на актьорската психотехника /стр.123-127/.

Насочен предимно към педагогическата дейност в сферата на подготовката на актьори за драматичен театър, дисертационният труд „Оптимизиране на актьорската психотехника чрез куклено-театрална изразност” предлага в Четвърта глава удачно подбран комплекс от таблици – тестове за контролиране и оценяване на оптимизацията на актьорската психотехника. Подбраните критерии – действеност, органичност, релефност, екипност, устойчивост, при проведеното статистическо изследване, разкриват недвусмислената „...ефективност на предложения модел за оптимизирано овладяване на актьорската психотехника чрез куклено-театралната изразност” /стр.148/. Не трябва да се отминава факта, че и предложените от Стоилов таблици за контролиране и оценяване на оптимизацията на актьорската психотехника чрез куклено-театралната изразност са важна част от онази солидна основа, която определя безспорната полезност на разглеждания труд.

Заключението следва безотказно логиката на анализа за възможността на оптимизиране на актьорската психотехника чрез куклено-театралната изразност. Текстът не дава основание да се оспори възможността да се осъвремени едно традиционното обучение. Предложеният модел за обогатяване вариантите на

оптимизиране на актьорската психотехника е определено атрактивен, приложим и разкрива нови параметри на полезността на куклено-театралната изразност.

Дисертационният труд на Мирослав Стоилов доказва , че перспективността на предложената методическа система е очевидна.

Впечатляващият обем на Библиографията доказва многопластовата подготовка на докторанта.

Препоръчвам издаването на труда, което неминуемо ще обогати нашата научна литература, свързана с театъра.

Надявам се в бъдеще авторът ще успее да включи и критичен преглед на научни изследвания, близки с разглежданата от него тема. Също така, вярвам, че ще успее да включи и свое обоснование за избраната от него представителност на куклено-театралната изказност.

Напълно приемам авторството на изложените в автореферата приноси.

По-горе изразените мисли са само част от основанието ми да гласувам с **ДА** и да пледирам за представената дисертация „Оптимизиране на актьорската психотехника чрез куклено театралната изразност” **уважаемото научно жури да присъди на Мирослав Костадинов Стоилов образователната и научна степен „доктор”**.

05.11.2015 г.

Проф.д.изк.Дойчина Синигерска